

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

MAQOL — ASOSIY PAREMIOLOGIK BIRLIK

Shodmonova Adiba Mustaf o qizi

Termiz davlat pedagogika instituti, maktabgacha va boshlang'ich ta'limda xorijiy til(xorijiy til)yo'nalishi 4-kurs 401-guruh talabasi

adibashodmonova11@gmail.com

Ilmiy rahbar: **Mirzayeva Feruza Samijonovna**

feruzamirzayeva1983@gmail.com

Termiz davlat pedagogika instituti

gumanitar yo'nalishlarda xorijiy tillar kafedrası o'qituvchisi

Annotation: This article examines the proverb as the main paremiological unit and highlights its linguistic, cultural, and functional features. Proverbs are considered one of the most significant elements of folk oral tvorчество, reflecting the wisdom, life experience, and worldview of a nation. The study focuses on the structural, semantic, and stylistic characteristics of proverbs, as well as their role in communication and education.

Kalit so'zlar: maqol, paremiologiya, paremiologik birlik, xalq og'zaki ijodi, til, semantika, madaniyat, donishmandlik, muloqot, tarbiya

Til har bir xalqning milliy boyligi, uning ruhiyati, tafakkuri va tarixiy tajribasini aks ettiruvchi muhim vositadir. Insoniyat jamiyati rivojlanib borgani sari til ham boyib, unda turli xil ifoda vositalari shakllangan. Ayniqsa, xalq og'zaki ijodi namunalari tilning eng jonli va ta'sirchan qatlamini tashkil etadi. Shu jihatdan maqollar alohida ahamiyatga ega bo'lib, ular xalqning ko'p asrlik tajribasi, donishmandligi va hayotiy kuzatuvlarining mahsuli hisoblanadi. Maqollar oddiy gaplardan farqli ravishda chuqur ma'no va umumlashgan xulosani o'zida mujassam etadi. Ular nafaqat til birligi, balki ijtimoiy ong, axloqiy qadriyat va madaniy merosning ifodasi sifatida ham muhim o'rin tutadi. Paremiologiya fani aynan ana shunday birliklarni o'rganadi va maqollarni uning asosiy tarkibiy elementi sifatida ko'rib chiqadi. Ushbu maqolada maqollarning mohiyati, ularning paremiologik birlik sifatidagi o'rni, asosiy xususiyatlari hamda jamiyat hayotidagi ahamiyati batafsil yoritiladi.

Paremiologiya haqida umumiy tushuncha. Paremiologiya — bu tilshunoslikning maqollar, matallar, aforizmlar va boshqa hikmatli iboralarni o'rganadigan maxsus yo'nalishidir. Ushbu soha faqat lingvistik jihatdan emas, balki madaniy, tarixiy va falsafiy nuqtai nazardan ham katta ahamiyat kasb etadi. Chunki paremiologik birliklar orqali xalqning dunyoqarashi, turmush tarzi, qadriyatlari va mentaliteti namoyon bo'ladi. Paremiologik birliklar odatda quyidagi belgilar bilan tavsiflanadi: ular qisqa, lekin mazmunan chuqur bo'ladi; ko'p hollarda obrazli ifodaga ega; umumlashgan fikrni bildiradi va ko'pincha didaktik, ya'ni tarbiyaviy xarakterga ega bo'ladi. Shu jihatlari bilan ular oddiy nutq birliklaridan ajralib turadi. Paremiologiyaning asosiy o'rganish obyekti sifatida maqollar alohida o'rin egallaydi. Chunki ular boshqa birliklarga nisbatan to'liqroq, mukammalroq va kengroq ma'no ifodalash imkoniyatiga ega.

Maqol tushunchasi va uning lingvistik mohiyati. Maqol — bu xalq tomonidan yaratilgan, og‘zaki ravishda avlod-dan-avlodga o‘tib kelayotgan, qisqa, lo‘nda, lekin mazmunan chuqur bo‘lgan hikmatli iboradir. Ular ko‘pincha hayotiy tajriba asosida shakllanadi va umumlashgan xulosani ifodalaydi. Maqollarning lingvistik mohiyati shundaki, ular tayyor nutq birliklari hisoblanadi. Ya‘ni inson nutq jarayonida ularni qayta tuzmaydi, balki tayyor holda qo‘llaydi. Shu sababli maqollar tilning barqaror birliklari qatoriga kiradi. Masalan: “Yaxshi niyat — yarim davlat”, “Mehnat qilgan odam kam bo‘lmaydi”, “Do‘st boshda sinaladi”. Ushbu maqollarda inson hayotiga oid muhim haqiqatlar qisqa, lekin aniq va ta‘sirchan tarzda ifodalangan.

Maqollarning strukturaviy va semantik xususiyatlari. Maqollar o‘ziga xos strukturaviy va semantik xususiyatlarga ega bo‘lib, bu ularni boshqa til birliklaridan ajratib turadi. Birinchidan, maqollar grammatik jihatdan to‘liq gap shaklida bo‘ladi. Ular ko‘pincha sodda yoki qo‘shma gapdan tashkil topadi. Bu esa ularga mustaqil fikr ifodalash imkonini beradi. Ikkinchidan, maqollarda umumlashtirish kuchli bo‘ladi. Ya‘ni ular aniq bir vaziyatni emas, balki ko‘plab holatlarga tatbiq etiladigan umumiy xulosani bildiradi. Shu sababli maqollar universal xarakterga ega. Uchinchidan, maqollarda ko‘p hollarda ko‘chma ma‘no ustunlik qiladi. Metafora, taqqoslash, ramziy ifodalar keng qo‘llanadi. Masalan, “Til — kalit” deganda tilning ochuvchi, imkoniyat beruvchi vosita ekanligi nazarda tutiladi. To‘rtinchidan, maqollar ritmik va fonetik jihatdan ham uyg‘un bo‘ladi. Bu esa ularni eslab qolishni osonlashtiradi va og‘zaki nutqda keng qo‘llanishiga yordam beradi.

Maqollarning tarbiyaviy va ijtimoiy ahamiyati. Maqollar faqat til birligi bo‘lib qolmay, balki kuchli tarbiyaviy vosita sifatida ham xizmat qiladi. Ular orqali insonlarga to‘g‘ri yo‘l ko‘rsatilib, axloqiy me‘yorlar singdiriladi. Masalan, mehnatsevarlik, halollik, do‘stlik, sabr-toqat kabi qadriyatlar ko‘plab maqollarda aks etgan: “Mehnat — baxt keltirar”, “Halol mehnat — halol rizq”, “Sabr qilgan — maqsadiga yetar”. Bu maqollar yosh avlodni tarbiyalashda muhim rol o‘ynaydi. Ular orqali bolalarda to‘g‘ri xulq-atvor shakllantiriladi. Shuningdek, maqollar ijtimoiy munosabatlarni tartibga solishda ham muhim ahamiyatga ega. Ular odamlar o‘rtasidagi muloqotni boyitadi, fikrni aniq va ta‘sirchan ifodalashga yordam beradi.

Maqollarning paremiologik birlik sifatidagi o‘rni. Paremiologik tizimda maqollar markaziy o‘rin egallaydi. Ular eng mukammal va rivojlangan birlik sifatida qaraladi. Buning sababi shundaki, maqollar boshqa paremiologik birliklarga nisbatan to‘liq fikr ifodalash xususiyatiga ega. Maqollar tilning barqaror qatlamiga kiradi va uzoq vaqt davomida deyarli o‘zgarmay saqlanib qoladi. Bu esa ularning tarixiy va madaniy qiymatini oshiradi. Shuningdek, maqollar kommunikativ jarayonda faol qo‘llaniladi. Ular orqali inson o‘z fikrini qisqa, lo‘nda va ta‘sirchan tarzda ifodalay oladi. Shu jihatdan maqollar nutqning samaradorligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, maqollar paremiologiyaning asosiy va ajralmas birliklaridan biridir. Ular xalqning donishmandligi, hayotiy tajribasi va madaniy merosini o'zida mujassam etadi. Qisqa shaklda chuqur ma'no berishi, obrazlilik va tarbiyaviy ahamiyati bilan maqollar til boyligining eng muhim qismi hisoblanadi. Bugungi kunda ham maqollar o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Ular zamonaviy nutqda keng qo'llanilib, insonlarning fikrlash tarzini boyitadi va ma'naviy rivojiga xizmat qiladi. Shu sababli maqollarni o'rganish, ularni to'g'ri tushunish va nutqda qo'llash har bir inson uchun muhim ahamiyatga ega.

REFERENCES:

1. Mirzayeva, F. S. (2023). Ingliz va o'zbek maqollarining ot komponentlari bilan bog'liq struktur-semantik xususiyatlari. Yangi O'zbekiston pedagoglari axborotnomasi, 1(11), 84–87.
2. Mirzayeva, F. S. (2025). Ingliz va o'zbek tillarida gidronim komponentli maqollarning qiyosiy tahlili. The Peerian Journal, 40, 36–38.
3. Mirzayeva, F. (2024). Maqol lingvistik tadqiqot obyekti sifatida. World Bulletin of Social Sciences, 33, 82–87.

